

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Het projectbesluit als grondslag voor onteigening

Marko Oerlemans en Remko Vos
20 november 2025

Wat is een projectbesluit?

- Maakt (complexe) projecten met een publiek belang mogelijk
- Is één van de zes kerninstrumenten
 - kan vervanging zijn van het RIP, PIP, Tracébesluit en projectplan Waterwet
- Bevoegd gezag: Rijk, provincie, of waterschap
- Kan een integraal besluit zijn

Voor welke projecten?

Verplicht

Bij projecten die gaan over:

- Auto(snel)wegen (artikel 5.46, lid 1 Ow)
- Spoorwegen (artikel 5.46, lid 1 Ow)
- Vaarwegen en primaire waterkeringen (artikel 5.46, lid 1, Ow)
- Productie van elektriciteit (artikel 9b, lid 1, Elektriciteitswet 1998)
- Hoogspanningsnetten (artikel 20a, lid 1 en 2, Elektriciteitswet 1998)
- Gasinfrastructuur (artikel 39b, lid 1, Gaswet)
- Mijnbouwwerken en pijpleidingen (artikel 141a, lid 1, Mijnbouwwet)

Raadpleeg het desbetreffende artikel over de exacte gevallen wanneer een projectbesluit verplicht is. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld de omvang van het project, het energievermogen etc.

Vrijwillig

- Op grond van artikel 5.44, Ow kan een vrijwillig projectbesluit vastgesteld worden
- Alternatief: project realiseren met wijziging omgevingsplan, omgevingsvergunningen

Hoe ziet de procedure eruit?

(afdeling 5.2 Omgevingswet)

Wat staat er in het projectbesluit?

(artikel 5.6 Omgevingsbesluit)

- Beschrijving van het project
- Permanente of tijdelijke maatregelen en voorzieningen om project te realiseren
- Mitigerende en compenserende maatregelen
- Motivering participatie en resultaten verkenning (5.51 Ow)
- Wijzigt direct de regels van het omgevingsplan (5.52 Ow)
 - Tot 2032 is dit niet verplicht
- Kan gelden als omgevingsvergunning
- Kan gelden als ander besluit, bv. verkeersbesluit

Hoe te onteigenen op basis van een projectbesluit?

- Projectbesluit is een van de grondslagen van het onteigeningsbelang
 - moet gaan om een vastgesteld projectbesluit (artikel 11.6 Ow)
- Het onteigeningsbelang moet voldoende concreet zijn uitgewerkt in het projectbesluit
- Eigenaar/rechthebbende moet uit het projectbesluit het ruimtebeslag kunnen afleiden. Detailniveau van kaarten moet daarop aansluiten.
- Onteigeningsbeschikking: projectie grondtekening op het projectgebied van het (ontwerp)projectbesluit ter inzage leggen (artikel 7.6 Ob)

Onteigenen of opleggen gedoogplicht?

- Gedoogplicht mogelijk voor de uitvoering van:
 - “verplichte” projectbesluiten (artikel 10.13 Ow)
 - “niet verplichte” projectbesluiten
 - aanleg/wijziging waterstaatswerken (artikel 10.17 lid 2 Ow)
 - andere werken algemeen belang, bij zwaarwegende belangen (artikel 10.21 Ow)
- Tijdelijk gebruik of voor onbepaalde tijd
- Belangen vorderen redelijkerwijs geen onteigening
 - oppervlakte-criterium
 - bruikbaarheid rest perceel

Voorblad projectbesluit KRW Maas

Projectbesluit KRW Maas, maatregelen Noordelijke Grensmaas, De Weerd-Reuver en Hansummerweerd-Oude Maasarm

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

Besluit:

Artikel I

Op grond van artikel 5.44, eerste lid, van de Omgevingswet wordt het Projectbesluit KRW Maas, maatregelen Noordelijke Grensmaas, De Weerd-Reuver en Hansummerweerd-Oude Maasarm vastgesteld, zoals deze in Bijlage A is opgenomen inclusief de daarbij behorende bijlagen I tot en met VIII.

Artikel II

Het projectbesluit treedt vier weken na bekendmaking in werking.
Aldus besloten op

*Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Namens deze de hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat Zuid-Nederland, de heer W. Fabries*

Maatregelen overzicht Noordelijke Grensmaas

Maatregelen Geulen

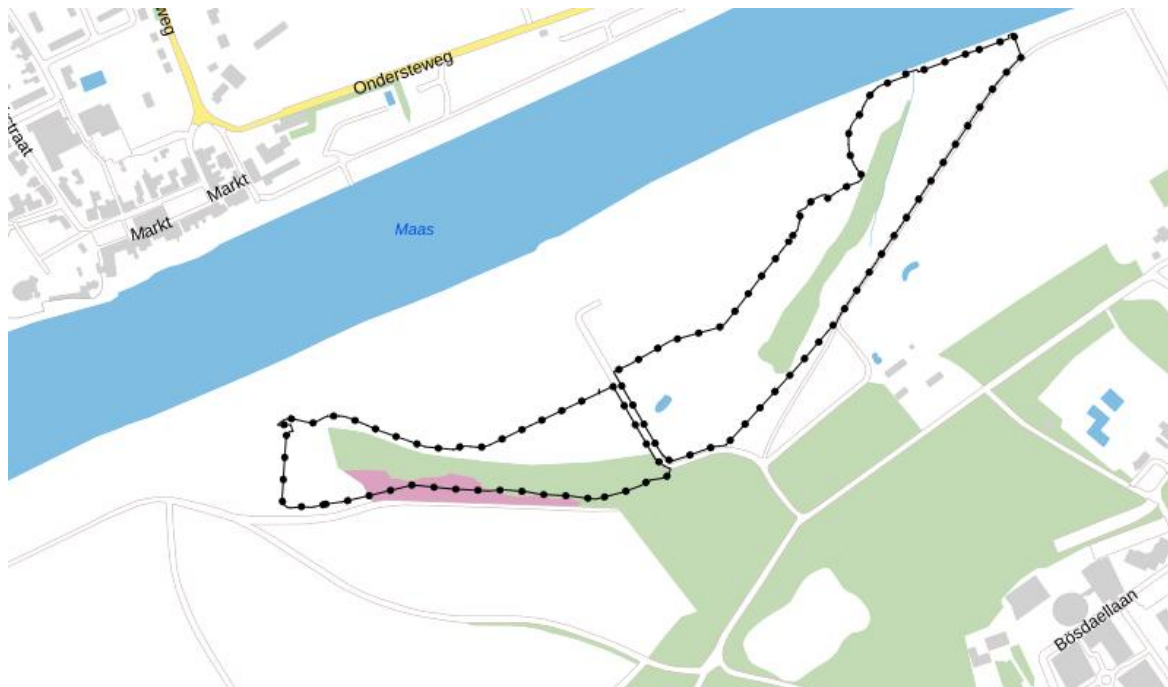

Bij **Geul De Weerd-Reuver** wordt een oude restgeul opnieuw ingericht. Hiervoor worden de oude geullaagtes deels verder uitgegraven. Deze maatregel is gericht op het verbeteren van het leefgebied voor macrofauna en limnofiele vis in laagdynamische wateren en grondwatergevoede milieus.

De maatregel **Geul Brandt** bestaat uit het realiseren van stromende geulen, het aantakken van visvijver Brandt op de Maas

Precieze maatregelen Geul De Weerd-Reuver

1.1.1 Geul De Weerd-Reuver

KRW-maatregel Geul De Weerd-Reuver ligt langs de rechteroever van de Maas ten westen van de dorpskern van Reuver. De maatregel bestaat uit het optimaliseren van een oude restgeul die nog duidelijk zichtbaar in het landschap ligt. Hiervoor worden de oude geullaagtes deels verder uitgegraven. Het betreft een geïsoleerde kwelgeul en kwelmoeras. Daarnaast vinden er werkzaamheden plaats aan een riooloverstortleiding van de Gemeente Beesel ten behoeve van het aanleggen van de geul. Deze maatregel omvat de uitvoering van de volgende werkzaamheden:

Kwelgeul en -moeras:

- het verder uitgraven van de oude geullaagtes van de restgeul;
- het uitgraven van flauwe taluds en steile taluds langs de beoogde geul (langs de flauwe taluds worden zo moeraszones gecreëerd tot het huidige maaiveld);
- het versmallen (toevoegen grond) van de uitstroom van de bestaande geul;
- plaatsen overstroomdrempel;
- verwijderen van struweel en struiken;
- het verwijderen van de voedselrijke toplaag (20-50 cm onder maaiveld).

Overige werkzaamheden:

- het verwijderen van de bestaande riooloverstortleiding;
- het breder uitgraven van de bestaande afwateringssloot (ter hoogte van de riooloverstort);
- aanleggen van een nieuwe overstortbuis (de riooloverstortleiding zal via deze nieuwe buis langs het fietspad direct op de Maas afwateren);
- verwijderen van stortsteen bij uitstroom;
- verwijderen van rasters;
- plaatsen van permanente rasters en toegangshekken.

Ook worden er struiken en wilgenstruweel verwijderd. De landbouwafwateringsgreppel in het midden van het maatregelgebied blijft gescheiden van het water van de geul.

De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de in bijlage III weergegeven ontwerptekening.

Huidige situatie

Opdrachtgever _____

Rijkswaterstaat - PPU

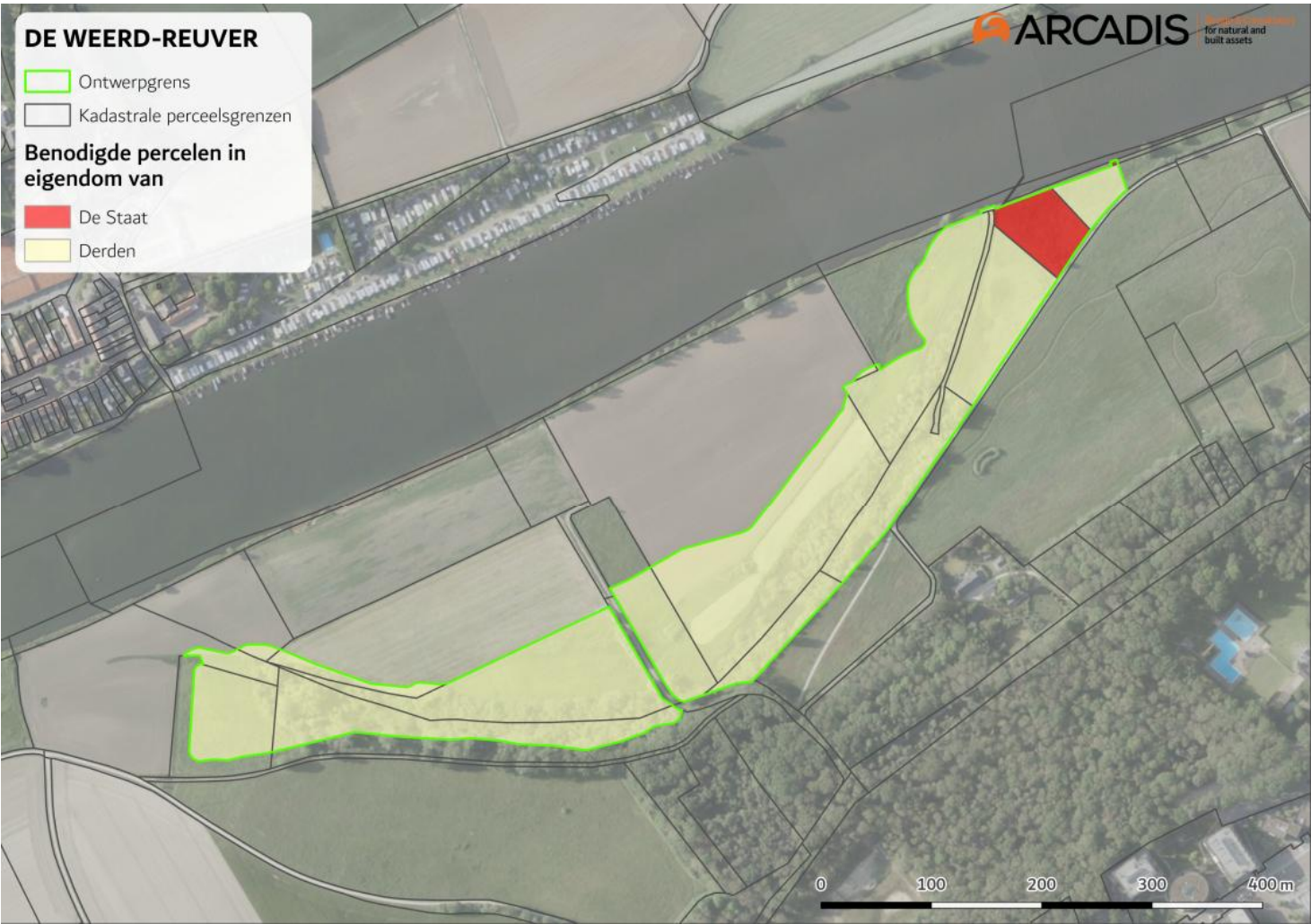
Project	Cost per sq ft
1	10.5
2	12.0
3	11.8
4	13.2
5	14.0
6	15.5
7	16.0
8	17.0
9	18.0
10	19.0
11	20.0
12	21.0
13	22.0
14	23.0
15	24.0
16	25.0
17	26.0
18	27.0
19	28.0
20	29.0
21	30.0
22	31.0
23	32.0
24	33.0
25	34.0
26	35.0
27	36.0
28	37.0
29	38.0
30	39.0
31	40.0
32	41.0
33	42.0
34	43.0
35	44.0
36	45.0
37	46.0
38	47.0
39	48.0
40	49.0
41	50.0
42	51.0
43	52.0
44	53.0
45	54.0
46	55.0
47	56.0
48	57.0
49	58.0
50	59.0
51	60.0
52	61.0
53	62.0
54	63.0
55	64.0
56	65.0
57	66.0
58	67.0
59	68.0
60	69.0
61	70.0
62	71.0
63	72.0
64	73.0
65	74.0
66	75.0
67	76.0
68	77.0
69	78.0
70	79.0
71	80.0
72	81.0
73	82.0
74	83.0
75	84.0
76	85.0
77	86.0
78	87.0
79	88.0
80	89.0
81	90.0
82	91.0
83	92.0
84	93.0
85	94.0
86	95.0
87	96.0
88	97.0
89	98.0
90	99.0
91	100.0
92	101.0
93	102.0
94	103.0
95	104.0
96	105.0
97	106.0
98	107.0
99	108.0
100	109.0
101	110.0
102	111.0
103	112.0
104	113.0
105	114.0
106	115.0
107	116.0
108	117.0
109	118.0
110	119.0
111	120.0
112	121.0
113	122.0
114	123.0
115	124.0
116	125.0
117	126.0
118	127.0
119	128.0
120	129.0
121	130.0
122	131.0
123	132.0
124	133.0
125	134.0
126	135.0
127	136.0
128	137.0
129	138.0
130	139.0
131	140.0
132	141.0
133	142.0
134	143.0
135	144.0
136	145.0
137	146.0
138	147.0
139	148.0
140	149.0
141	150.0
142	151.0
143	152.0
144	153.0
145	154.0
146	155.0
147	156.0
148	157.0
149	158.0
150	159.0
151	160.0
152	161.0
153	162.0
154	163.0
155	164.0
156	165.0
157	166.0
158	1

Page Number: 10
Page: 10

Deelproject 7

Eigendom menkaart De Weerd- Reuver

Maatregelen Geul Brandt

1.1.3 Geul Brandt

KRW-maatregel Geul Brandt bevindt zich aan de rechteroever van de Grensmaas. De maatregel bestaat uit het realiseren van stromende geulen, het aantakken van visvijver Brandt op de Maas en het ecologisch optimaliseren van deze visvijver. De instroom van de stromende geul start via een zijwater van de Maas. Hier bevindt zich ook de invaart naar een jachthaven. Deze maatregel omvat de uitvoering van de volgende werkzaamheden:

- uitgraven van geulen richting het noorden en zuiden van de visvijver met diepe en ondiepe delen;
- plaatsen van dammen met duikers;
- verwijderen van stenen bekleding bij de uitstroom nieuwe de geul (zuid);
- toepassen van grind in de nieuwe geulen;
- toepassen van rivierhout (bomen);
- verondiepen van delen van de visvijver met zandig materiaal en aanvullen van de oevers voor flauwe taluds;
- verwijderen van rasters;
- plaatsen van rasters en een toegangshek;
- verwijderen van bomen en struweel ten behoeve van de geul;
- plaatsen van stenen tegen uitspoeling in- en uitstroom;
- verwijderen lichtmast.

In het maatregelgebied wordt de aanwezigheid van mijnsteen verwacht. Om te voorkomen dat de verontreinigde stoffen in de mijnsteen uitspoelen en dat de mijnsteen zelf erodeert, wordt de mijnsteen met een deklaag van minimaal 0,5 meter afgesloten.

De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de in bijlage V weergegeven ontwerp-tekening.

Huidige situatie

Eigendommen- kaart Geul Brandt

Uit Projectbesluit

7.1 Gronden benodigd voor de uitvoering van het projectbesluit

Het project wordt uitgevoerd binnen het maatregelgebied zoals omschreven in het projectbesluit (zie hierover ook hoofdstuk 4 van de motivering). Een groot deel van de gronden binnen het maatregelgebied is in eigendom van het Rijk. Voor de uitvoering van het project zijn ook gronden van derden nodig.

In bijlage 7 is opgenomen welke gronden – ten tijde van het vaststellen van het projectbesluit – in eigendom zijn van het Rijk en van derden.

7.1.1 Gedoogplicht

Het kan zijn dat voor de uitvoering of instandhouding van het project (tijdelijk) gronden van derden nodig zijn – bijvoorbeeld voor het aanleggen of wijzigen van een waterstaatswerk en daarmee verband houdende werkzaamheden. Als de rechthebbenden van de grond (zoals de eigenaar en/of de pachter) geen toestemming verlenen voor het gebruik van de grond, kan de Minister een gedoogplicht opleggen. Een gedoogplicht voor het aanleggen of wijzigen van een waterstaatswerk wordt opgelegd bij beschikking. Afhankelijk van de soort gedoogplicht wordt een gedoogplicht opgelegd bij beschikking of geldt een gedoogplicht van rechtswege. Een gedoogplicht voor het aanleggen of wijzigen van een waterstaatswerk (zoals hierboven als voorbeeld gebruikt) wordt opgelegd bij beschikking. De rechthebbenden van de grond hebben recht op vergoeding van de schade door een gedoogplicht, mits deze schade een rechtstreeks en noodzakelijk gevolg is van de gedoogplicht (dit is geregeld in artikelen 15.13 en 15.14 van de Ow.).

Een gedoogplicht kan alleen worden opgelegd als de belangen van de rechthebbende geen onteigening vorderen. In de jurisprudentie is uitgewerkt wanneer de belangen van rechthebbenden onteigening vorderen. Daarbij is onder andere relevant de benodigde grondoppervlakte in verhouding tot het totale grondoppervlak (het zogenoemde oppervlakte-criterium). Deze verhouding wordt in de praktijk vaak uitgedrukt in een percentage. Anders gezegd, welk percentage van het totale grondoppervlak wordt geraakt door de gedoogplicht. Daarnaast is van belang of zich bijzondere omstandigheden voordoen, zoals de omstandigheid dat de bruikbaarheid van de rest van de grond vermindert als gevolg van de gedoogplicht.

7.1.2 Onteigening

Het kan zijn dat het instrument van de gedoogplicht niet toereikend is (bijvoorbeeld omdat er omstandigheden zijn waardoor het noodzakelijk is de grond in eigendom te verwerven) of niet geschikt is (bijvoorbeeld omdat de belangen van de rechthebbende onteigening vorderen). In die gevallen streeft RWS ernaar de benodigde grond minnelijk aan te kopen. Als het minnelijk aankopen van de grond niet lukt, kan RWS het onteigeningsinstrumentarium aanwenden. Het projectbesluit kan dienen als grondslag voor onteigening (op grond van artikel 11.6 Ow.).

Het onteigeningsinstrumentarium geldt als uiterste middel. RWS probeert altijd eerst minnelijke overeenstemming met de grondeigenaar te bereiken over de aankoop van de benodigde gronden door in overleg te treden met de grondeigenaar. Dit wordt het minnelijk overleg genoemd. Wanneer na redelijke onderhandelingen de benodigde gronden niet tijdig en binnen een redelijke termijn minnelijk kunnen worden verworven, wordt op enig moment de formele onteigeningsprocedure opgestart. Uitgangspunt bij onteigening is een volledige schadeloosstelling. Hieronder vallen onder andere vermogensschade, inkomensschade en bijkomende schade (zoals verhuiskosten).

vragen?